

Міністерство освіти і науки України
Національний технічний університет
«Дніпровська політехніка»

Кафедра охорони праці та цивільної безпеки

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

завідувач кафедри

Голінько В.І.

« 28 » червня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Планування процесів ліквідації аварій»

Галузь знань	26 «Цивільна безпека»
Спеціальність	263 «Цивільна безпека»
Освітній рівень.....	перший (бакалаврський)
Освітньо-професійна програма	«Цивільна безпека»
Статус	обов'язкова
Загальний обсяг	4,5 кредитів ЄКТС (135 годин)
Форма підсумкового контролю	екзамен
Термін викладання	13,14 чверті (7-й семестр)
Мова викладання	українська

Викладачі: проф. Чеберячко Ю.І.

Пролонговано: на 20___/20___ н.р. _____ (_____) «__» 20__р.
(підпис, ПІБ, дата)

на 20___/20___ н.р. _____ (_____) «__» 20__р.
(підпис, ПІБ, дата)

Дніпро
НТУ «ДП»

2024

Робоча програма навчальної дисципліни «Планування процесів ліквідації аварій» для бакалаврів спеціальності 263 «Цивільна безпека»/ Нац. техн. ун-т. «Дніпровська політехніка», каф. охорони праці та цивільної безпеки – Д.: НТУ «ДП», 2024. – 13 с.

Розробники:

Чеберячко Юрій Іванович – професор, доктор технічних наук, професор кафедри охорони праці та цивільної безпеки.

Налисько Микола Миколайович – доктор технічних наук, професор кафедри охорони праці та цивільної безпеки.

Робоча програма регламентує:

- мету дисципліни;
- дисциплінарні результати навчання, сформовані на основі трансформації очікуваних результатів навчання освітньої програми;
- базові дисципліни;
- обсяг і розподіл за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять;
- програму дисципліни (тематичний план за видами навчальних занять);
- алгоритм оцінювання рівня досягнення дисциплінарних результатів навчання (шкали, засоби, процедури та критерії оцінювання);
- інструменти, обладнання та програмне забезпечення;
- рекомендовані джерела інформації.

Робоча програма призначена для реалізації компетентнісного підходу під час планування освітнього процесу, викладання дисципліни, підготовки студентів до контрольних заходів, контролю провадження освітньої діяльності, внутрішнього та зовнішнього контролю забезпечення якості вищої освіти, акредитації освітніх програм у межах спеціальності.

Погоджено рішенням науково-методичної комісії спеціальності 263 «Цивільна безпека» (протокол № 4 від 28.06.2024).

ЗМІСТ

1 МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	4
2 ОЧІКУВАНІ ДИСЦИПЛІНАРНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ.....	4
3 БАЗОВІ ДИСЦИПЛІНИ	5
4 ОБСЯГ І РОЗПОДІЛ ЗА ФОРМАМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ТА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ	5
5 ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ ЗА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ.....	5
6 ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ	6
6.1 Шкали	7
6.2 Засоби та процедури.....	8
6.3 Критерії.....	9
7 ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ	10
8 РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ.....	12

1 МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИЦИПЛІНИ

В освітньо-професійній програмі НТУ «Дніпровська політехніка» спеціальності 263 «Цивільна безпека» здійснено розподіл програмних результатів навчання (ПРН) за організаційними формами освітнього процесу. Зокрема, до дисципліни Ф13 «Планування процесів ліквідації аварій» віднесено такі результати навчання:

РН20	Демонструвати вміння щодо проведення заходів з ліквідування надзвичайних ситуацій та їх наслідків, аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт.
РН21	Аналізувати і обґрунтовувати інженерно-технічні та організаційні заходи щодо цивільного захисту, техногенної та промислової безпеки на об'єктах та територіях.

Мета дисципліни – полягає в обґрунтуванні цілей і шляхів їх досягнення на основі визначення комплексу завдань і робіт, а також ефективних методів, способів і ресурсів усіх видів, необхідних для захисту населення, територій, навколишнього природного середовища та майна від надзвичайних ситуацій шляхом запобігання таким ситуаціям, ліквідації їх наслідків і надання допомоги постраждалим у мирний час та в особливий період.

Реалізація мети вимагає трансформації програмних результатів навчання в дисциплінарні та адекватний відбір змісту навчальної дисципліни за цим критерієм.

2 ОЧІКУВАНІ ДИСЦИПЛІНАРНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Шифр ПРН	Дисциплінарні результати навчання (ДРН)	
	шифр ДРН	зміст
ПРН20	ПРН20.1-Ф17	Знати загальні положення щодо розробки планів локалізації та ліквідації аварійних ситуацій та аварій
	ПРН20.2-Ф17	Визначати основні вимоги до планів локалізації та ліквідації аварійних ситуацій та аварій
	ПРН20.3-Ф17	Знати основні складові планів локалізації та ліквідації аварійних ситуацій та аварій та вимоги до них
	ПРН20.4-Ф17	Визначати рівень надзвичайних ситуацій. Якісно та кількісно оцінювати небезпеки
	ПРН20.5-Ф17	Прогнозувати розвиток можливих надзвичайних ситуацій
ПРН21	ПРН21.1-Ф17	Визначати обов'язки та права відповідального керівника робіт, виконавців та інших посадових осіб задіяних до ліквідації аварійних ситуацій та аварій
	ПРН21.2-Ф17	Визначати та проводити заходи з підвищення стійкості функціонування об'єктів
	ПРН21.3-Ф17	Здійснювати навчання та підготовку персоналу до ліквідації аварійних ситуацій та аварій
	ПРН21.4-Ф17	Розробляти процедури оповіщення, зв'язок та інформування у разі загрози або виникнення аварії

3 БАЗОВІ ДИСЦИПЛІНИ

Назва дисципліни	Здобуті результати навчання
Ф3 Безпека потенційно небезпечних технологій і виробництв	Визначати фізичні, хімічні, біологічні та психофізіологічні шкідливі виробничі чинники та аналізувати безпечність виробничого устаткування
	Ідентифікувати небезпеки та можливі їх джерела, оцінювати ймовірність виникнення небезпечних подій та їх наслідки.
Ф13 Теорія горіння та вибуху	Знати властивості горючих речовин і матеріалів

4 ОБСЯГ І РОЗПОДІЛ ЗА ФОРМАМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ТА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

Вид навчальних занять	Обсяг, години	Розподіл за формами навчання, години					
		денна		вечірня		заочна	
		аудиторні заняття	самостійна робота	аудиторні заняття	самостійна робота	аудиторні заняття	самостійна робота
Лекційні	102	39	63	-	-	8	94
практичні	33	13	20	-	-	4	29
лабораторні	-	-	-	-	-	-	-
семінари	-	-	-	-	-	-	-
РАЗОМ	135	52	83	-	-	12	123

5 ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ ЗА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

Шифри ДРН	Види та тематика навчальних занять	Обсяг складових, години
	ЛЕКЦІЇ	102
ПРН20.1-Ф17	Тема 1. Загальні положення щодо розробки планів локалізації та ліквідації аварійних ситуацій та аварій	12
	Призначення планів	
	Організація планування	
	Принципи реагування на надзвичайні ситуації	
	Сутність планування, як функції управління	
	Основні питання, що мають бути відображені у планах реагування на надзвичайні ситуації (Структура плану)	
	Режими функціонування надзвичайної ситуації	
	Експертиза декларації безпеки об'єкта підвищеної небезпеки.	
ПРН20.1-Ф17	Тема 2. Аналітичні дослідження існуючих принципів та систем ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій природного та техногенного характеру з викидом небезпечних речовин в атмосферу	10
	Аналіз джерел ураження атмосферного повітря при надзвичайних ситуаціях природного та техногенного характеру	

Шифри ДРН	Види та тематика навчальних занять	Обсяг складових, години
	<p>Стан проблеми запобігання надзвичайним ситуаціям природного та техногенного характеру в розвинених країнах світу</p> <p>Специфіка систем запобігання надзвичайним ситуаціям природного та техногенного характеру</p> <p>Правові основи розробки методів ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій для атмосферного повітря в Україні</p>	
<p>ПРН20.1-Ф17</p> <p>ПРН20.2-Ф17</p>	<p>Тема 3. Основні вимоги до розробки та затвердження планів локалізації та ліквідації аварійних ситуацій та аварій</p> <p>Визначення рівня надзвичайної ситуації на потенційно небезпечному об'єкті. Аналіз безпеки підприємства</p> <p>Стадії розвитку аварії</p> <p>Вимоги до складання оперативної частини ПЛАС для аварій на рівнях "а" і "б"</p> <p>Вимоги до складання оперативної частини ПЛАС для аварій на рівні "в"</p> <p>Повноваження та обов'язки відповідального керівника робіт</p> <p>Обов'язки власника (керівника) підприємства (об'єкта)</p>	12
<p>ПРН20.3-Ф17</p> <p>ПРН21.2-Ф17</p>	<p>Тема 4. Складові планів локалізації та ліквідації аварійних ситуацій</p> <p>Аналітична частина Характеристика технологічної системи</p> <p>Елементний склад Поділ системи</p> <p>Оцінка та аналіз показників безпеки виробництва</p> <p>Схема побудови сценарію виникнення і розвитку аварійних ситуацій</p>	8
<p>ПРН20.5-Ф17</p> <p>ПРН21.4-Ф17</p>	<p>Тема 5. Складові оперативної системи ПЛАС</p> <p>Оперативна частина ПЛАСу Загальні положення</p> <p>План підприємства. Блок-схема. Блок-карта.</p> <p>Опис дій персоналу.</p> <p>Обов'язки відповідального керівника робіт, виконавців та інших посадових осіб.</p> <p>Інструкція по аварійній зупинці підприємства.</p> <p>Особливості розробки схем оповіщення персоналу та посадових осіб про аварійну ситуацію.</p>	10
<p>ПРН20.4-Ф17</p> <p>ПРН21.2-Ф17</p>	<p>Тема 6. Документи з теоретичного і практичного навчання персоналу. Проведення ідентифікації об'єкта підвищеної безпеки</p> <p>Навчання персоналу по попередженню й усуненню аварії</p> <p>Періодичність проведення протиаварійних тренувань</p> <p>Заходи по забезпеченню надійності роботи об'єктів</p> <p>Експертиза аналітичній частині ПЛАС</p> <p>Процедура виявлення на об'єкті джерел та факторів безпеки</p> <p>Перелік основних джерел безпеки, які притаманні потенційно небезпечним об'єктам. Види безпеки</p> <p>Порядок проведення ідентифікації об'єктів господарської діяльності щодо визначення потенційної безпеки</p>	10

Шифри ДРН	Види та тематика навчальних занять	Обсяг складових, години
ПРН21.1-Ф17 ПРН21.3-Ф17	Тема 7. Розроблення інструкції щодо дій персоналу суб'єкта господарювання при загрозі або виникненні надзвичайних ситуацій	10
	Порядок укриття персоналу у захисних спорудах	
	Порядок видачі персоналу засобів індивідуального захисту	
	Порядок виділення автомобільного транспорту для проведення евакуаційних заходів.	
	Вимоги до персоналу щодо додержання протиепідемічних заходів при загрозі розповсюдження особливо небезпечних інфекційних захворювань	
	Вимоги керівних документів та їх відпрацювання щодо порядку створення та використання матеріальних, фінансових резервів для ліквідації НС та їх наслідків	
	Заходи щодо зберігання матеріальних цінностей у період загрози та виникнення	
ПРН20.5-Ф17 ПРН21.3-Ф17	Тема 8. Кількісна оцінка небезпеки	10
	Оцінка кількісних показників шкідливості і небезпеки стадій технологічної системи	
	Кількісна оцінка ймовірності виникнення та розвитку вибухопожеженобезпечних аварій	
	Визначення рівнів виникнення та розвитку аварій	
ПРН20.5-Ф17 ПРН21.3-Ф17	Тема 9. Тактика проведення АРР при руйнуванні будівель	10
	Характер руйнування будинків	
	Тактика проведення аварійно-рятувальних робіт Рятувальні роботи в умовах масових руйнувань будівель	
ПРН21.1-Ф17 ПРН21.3-Ф17	Тема 10. Порядок ліквідації наслідків НС при перевезенні небезпечних вантажів	10
	Нормативно-правове регулювання перевезення небезпечних вантажів	
	Маркування небезпечних вантажів	
	Порядок ліквідації наслідків аварійних ситуацій з небезпечними вантажами при перевезенні їх залізничним транспортом	
	ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ	33
ПРН21.1-Ф17 ПРН21.3-Ф17	Ідентифікація потенційно небезпечних об'єктів	10
ПРН20.5-Ф17	Ідентифікація об'єктів підвищеної небезпеки	7
ПРН21.4-Ф17	Оформлення декларації безпеки об'єкта підвищеної небезпеки	6
ПРН21.2-Ф17 РН21.3-Ф17	Рекомендації до вибору та порядку використання ЗІЗ	10
	Разом	135

6 ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Сертифікація досягнень студентів здійснюється за допомогою прозорих процедур, що ґрунтуються на об'єктивних критеріях відповідно до «Положення про оцінювання результатів

навчання здобувачів вищої освіти».

Досягнутий рівень компетентностей відносно очікуваних, що ідентифікований під час контрольних заходів, відображає реальний результат навчання студента за дисципліною.

6.1 Шкали

Оцінювання навчальних досягнень студентів НТУ «ДП» здійснюється за рейтинговою (100-бальною) та інституційною шкалами. Остання необхідна (за офіційною відсутністю національної шкали) для конвертації (переведення) оцінок мобільних студентів.

Шкали оцінювання навчальних досягнень студентів НТУ «ДП»

Рейтингова	Інституційна
90...100	відмінно / Excellent
74...89	добре / Good
60...73	задовільно / Satisfactory
0...59	незадовільно / Fail

Кредити навчальної дисципліни зараховується, якщо студент отримав підсумкову оцінку не менше 60-ти балів. Нижча оцінка вважається академічною заборгованістю, що підлягає ліквідації відповідно до Положення про організацію освітнього процесу НТУ «ДП».

6.2 Засоби та процедури

Зміст засобів діагностики спрямовано на контроль рівня сформованості знань, умінь, комунікації, автономності та відповідальності студента за вимогами НРК до 6-го кваліфікаційного рівня під час демонстрації регламентованих робочою програмою результатів навчання.

Студент під час контрольних заходів має виконувати завдання, орієнтовані виключно на демонстрацію дисциплінарних результатів навчання (розділ 2).

Засоби діагностики, що надаються студентам під час контрольних заходів у вигляді завдань для поточного та підсумкового контролю, формуються шляхом конкретизації вихідних даних та способу демонстрації дисциплінарних результатів навчання.

Засоби діагностики (контрольні завдання) для поточного та підсумкового контролю дисципліни затверджуються кафедрою.

Види засобів діагностики та процедур оцінювання для поточного та підсумкового контролю дисципліни подано нижче.

Засоби діагностики та процедури оцінювання

ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ			ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ	
навчальне заняття	засоби діагностики	процедури	засоби діагностики	процедури
лекції	контрольні завдання за кожною темою	виконання завдання під час лекцій	комплексна контрольна робота (ККР)	визначення середньозваженого результату поточних контролів;
практичні	контрольні завдання за кожною темою	виконання завдань під час практичних занять та самостійної роботи		виконання ККР під час екзамену за бажанням студента

Під час поточного контролю лекційні заняття оцінюються шляхом визначення якості виконання контрольних конкретизованих завдань. Практичні заняття оцінюються якістю виконання контрольного завдання.

Якщо зміст певного виду занять підпорядковано декільком дескрипторам, то інтегральне значення оцінки може визначатися з урахуванням вагових коефіцієнтів, що встановлюються викладачем.

За наявності рівня результатів поточних контролів з усіх видів навчальних занять не менше 60 балів, підсумковий контроль здійснюється без участі студента шляхом визначення середньозваженого значення поточних оцінок.

Незалежно від результатів поточного контролю кожен здобувач під час екзамену має право виконувати ККР, яка містить завдання, що охоплюють ключові дисциплінарні результати навчання.

Кількість конкретизованих завдань ККР повинна відповідати відведеному часу на виконання. Кількість варіантів ККР має забезпечити індивідуалізацію завдання.

Значення оцінки за виконання ККР визначається середньою оцінкою складових (конкретизованих завдань) і є остаточним.

Інтегральне значення оцінки виконання ККР може визначатися з урахуванням вагових коефіцієнтів, що встановлюються кафедрою для кожного дескриптора НРК.

6.3 Критерії

Реальні результати навчання студента ідентифікуються та вимірюються відносно очікуваних під час контрольних заходів за допомогою критеріїв, що описують дії студента для демонстрації досягнення результатів навчання.

Для оцінювання виконання контрольних завдань під час поточного контролю лекційних і практичних занять в якості критерія використовується коефіцієнт засвоєння, який автоматично адаптує показник оцінки до рейтингової шкали:

$$O_i = 100 a/m,$$

де a – число правильних відповідей або виконаних суттєвих операцій відповідно до еталону рішення; m – загальна кількість запитань або суттєвих операцій еталону.

Індивідуальні завдання та комплексні контрольні роботи оцінюються експертно за допомогою критеріїв, що характеризують співвідношення вимог до рівня компетентностей і показників оцінки за рейтинговою шкалою.

Зміст критеріїв спирається на компетентнісні характеристики, визначені НРК для бакалаврського рівня вищої освіти (подано нижче).

Загальні критерії досягнення результатів навчання для 6-го кваліфікаційного рівня за НРК

Опис кваліфікаційного рівня	Вимоги до знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності і автономії	Показник оцінки
<i>Знання</i>		
♦ концептуальні наукові та практичні знання, критичне осмислення теорій, принципів, методів і понять у сфері професійної	Відповідь відмінна – правильна, обґрунтована, осмислена. Характеризує наявність: <ul style="list-style-type: none"> - концептуальних знань; - високого ступеню володіння станом питання; - критичного осмислення основних теорій, принципів, методів і понять у навчанні та професійній діяльності 	95-100
	Відповідь містить негрубі помилки або описки	90-94

Опис кваліфікаційного рівня	Вимоги до знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності і автономії	Показник оцінки
діяльності та/або навчання	Відповідь правильна, але має певні неточності	85-89
	Відповідь правильна, але має певні неточності й недостатньо обґрунтована	80-84
	Відповідь правильна, але має певні неточності, недостатньо обґрунтована та осмислена	74-79
	Відповідь фрагментарна	70-73
	Відповідь демонструє нечіткі уявлення студента про об'єкт вивчення	65-69
	Рівень знань мінімально задовільний	60-64
	Рівень знань незадовільний	<60
Уміння/навички		
♦ поглиблені когнітивні та практичні уміння/навички, майстерність та інноваційність на рівні, необхідному для розв'язання складних спеціалізованих задач і практичних проблем у сфері професійної діяльності або навчання	Відповідь характеризує уміння: - виявляти проблеми; - формулювати гіпотези; - розв'язувати проблеми; - обирати адекватні методи та інструментальні засоби; - збирати та логічно й зрозуміло інтерпретувати інформацію; - використовувати інноваційні підходи до розв'язання завдання	95-100
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності з негрубими помилками	90-94
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації однієї вимоги	85-89
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації двох вимог	80-84
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації трьох вимог	74-79
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації чотирьох вимог	70-73
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності при виконанні завдань за зразком	65-69
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання при виконанні завдань за зразком, але з неточностями	60-64
	рівень умінь/навичок незадовільний	<60
Комунікація		
♦ донесення до фахівців і нефахівців	Вільне володіння проблематикою галузі. Зрозумілість відповіді (доповіді). Мова:	95-100

Опис кваліфікаційного рівня	Вимоги до знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності і автономії	Показник оцінки
інформації, ідей, проблем, рішень, власного досвіду та аргументації; ♦ збір, інтерпретація та застосування даних; ♦ спілкування з професійних питань, у тому числі іноземною мовою, усно та письмово	<ul style="list-style-type: none"> - правильна; - чиста; - ясна; - точна; - логічна; - виразна; - лаконічна. Комунікаційна стратегія: <ul style="list-style-type: none"> - послідовний і несуперечливий розвиток думки; - наявність логічних власних суджень; - доречна аргументації та її відповідність відстоюваним положенням; - правильна структура відповіді (доповіді); - правильність відповідей на запитання; - доречна техніка відповідей на запитання; - здатність робити висновки та формулювати пропозиції 	
	Достатнє володіння проблематикою галузі з незначними хибами. Достатня зрозумілість відповіді (доповіді) з незначними хибами. Доречна комунікаційна стратегія з незначними хибами	90-94
	Добре володіння проблематикою галузі. Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано три вимоги)	85-89
	Добре володіння проблематикою галузі. Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано чотири вимоги)	80-84
	Добре володіння проблематикою галузі. Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано п'ять вимог)	74-79
	Задовільне володіння проблематикою галузі. Задовільна зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано сім вимог)	70-73
	Часткове володіння проблематикою галузі. Задовільна зрозумілість відповіді (доповіді) та комунікаційна стратегія з хибами (сумарно не реалізовано дев'ять вимог)	65-69
	Фрагментарне володіння проблематикою галузі.	60-64

Опис кваліфікаційного рівня	Вимоги до знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності і автономії	Показник оцінки
	Задовільна зрозумілість відповіді (доповіді) та комунікаційна стратегія з хибами (сумарно не реалізовано 10 вимог)	
	Рівень комунікації незадовільний	<60
<i>Відповідальність і автономія</i>		
<ul style="list-style-type: none"> ◆ управління складною технічною або професійною діяльністю чи проектами; ◆ спроможність нести відповідальність за вироблення та ухвалення рішень у непередбачуваних робочих та/або навчальних контекстах; ◆ формування суджень, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти; ◆ організація та керівництво професійним розвитком осіб та груп; ◆ здатність продовжувати навчання із значним ступенем автономії 	<p>Відмінне володіння компетенціями менеджменту особистості, орієнтованих на:</p> <p>1) управління комплексними проектами, що передбачає:</p> <ul style="list-style-type: none"> - дослідницький характер навчальної діяльності, позначена вмінням самостійно оцінювати різноманітні життєві ситуації, явища, факти, виявляти і відстоювати особисту позицію; - здатність до роботи в команді; - контроль власних дій; <p>2) відповідальність за прийняття рішень в непередбачуваних умовах, що включає:</p> <ul style="list-style-type: none"> - обґрунтування власних рішень положеннями нормативної бази галузевого та державного рівнів; - самостійність під час виконання поставлених завдань; - ініціативу в обговоренні проблем; - відповідальність за взаємовідносини; <p>3) відповідальність за професійний розвиток окремих осіб та/або груп осіб, що передбачає:</p> <ul style="list-style-type: none"> - використання професійно-орієнтованих навичок; - використання доказів із самостійною і правильною аргументацією; - володіння всіма видами навчальної діяльності; <p>4) здатність до подальшого навчання з високим рівнем автономності, що передбачає:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ступінь володіння фундаментальними знаннями; - самостійність оцінних суджень; - високий рівень сформованості загальнонавчальних умінь і навичок; - самостійний пошук та аналіз джерел інформації 	95-100
	Упевнене володіння компетенціями менеджменту особистості (не реалізовано дві вимоги)	90-94
	Добре володіння компетенціями менеджменту особистості (не реалізовано три вимоги)	85-89
	Добре володіння компетенціями менеджменту особистості (не реалізовано чотири вимоги)	80-84
	Добре володіння компетенціями менеджменту особистості (не реалізовано шість вимог)	74-79
	Задовільне володіння компетенціями менеджменту особистості (не реалізовано сім вимог)	70-73

Опис кваліфікаційного рівня	Вимоги до знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності і автономії	Показник оцінки
	Задовільне володіння компетенціями менеджменту особистості (не реалізовано вісім вимог)	65-69
	Рівень відповідальності і автономії фрагментарний	60-64
	Рівень відповідальності і автономії незадовільний	<60

7 ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Технічні засоби навчання: комп'ютерне та мультимедійне обладнання кафедри охорони праці та цивільної безпеки.

Програмне забезпечення: MS Office 365, у тому числі активований акаунт університетської пошти (student.i.p.@nmu.one), використання дистанційної платформи Moodle (<https://do.nmu.org.ua/>).

8 РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. План ліквідації аварій. Навчальний посібник до практичних занять і самостійної роботи студентів / М.В. Шибка, А.А. Литвиненко, О.С. Іщенко, Т.О. Артюшенко. – Д.: ДВНЗ «Національний гірничий університет», 2014. – 47 с.

2. Тактика ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій: практикум. 2-ге видання, виправлене та доповнене / Укладачі: І. М. Неклонський, В. О. Собина, Д. В. Тарадуда. – Х.: НУЦЗУ. – 2020. – 218 с.

3. Тактика ліквідування надзвичайних ситуацій: Курс лекцій./ І.М. Неклонський. – Х.: НУЦЗУ, 2017. – 367 с.

4. Перші кроки щодо організації цивільного захисту на базовому рівні місцевого самоврядування: серія практичних порадників / О.Я. Лещенко, С.А. Кудін, В.М. Михайлов, М.В. Андрієнко, В.Ф. Коробкін, Н.М. Романюк, Л.В. Калиненко, А.С. Борисова; за заг. ред. П.Б. Волянського, С.А. Парталяна. К. : ІДУ НД ЦЗ, 2021. Серія 7. 39 с.

5. Методи ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій з викидом небезпечних речовин в атмосферу: Монографія / Андронов В.А., Гончаренко Ю.Ю., Калугін В.Д., Кустов М.В., Тютюник В.В. – Х., НУЦЗУ, 2020. – 286 с..

6. Методичні рекомендації щодо розроблення планів локалізації і ліквідації аварій та їх наслідків, затверджені наказом ДСНС від 17.05.2022 № 253.

7. Тактика ліквідування надзвичайних ситуацій: завдання та методичні рекомендації для виконання контрольної роботи / Іван ЧОРНОМАЗ, Юрій ДЕНДАРЕНКО – Черкаси: ЧПБ ім. Героїв Чорнобиля НУЦЗ України, 2021. – 33 с.

Нормативні документи

1. Закон України „Про об'єкти підвищеної небезпеки”.
2. Закон України „Про захист населення і територій від надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру”
3. Кодекс цивільного захисту України від 02.10. 2012 року № 5403-VI.

4. Порядок розроблення планів діяльності єдиної державної системи цивільного захисту, затверджений постановою КМУ від 09.08.2017 № 626.

5. ДСТУ 50058:2008 Безпека у надзвичайних ситуаціях. Навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях. Основні положення.

6. Методика оцінювання ризиків виникнення надзвичайних ситуацій техногенного характеру та пожеж, затвердженою наказом МВС від 13.10.2023 № 836

7. Порядком управління ризиками виникнення надзвичайних ситуацій техногенного характеру та пожеж, затвердженим наказом МВС від 31.07.2023 № 627

8. Порядок класифікації надзвичайних ситуацій за їх рівнями, затверджений постановою КМУ від 24.03.2004 № 368

Інформаційні ресурси

1. Інформаційно-аналітична довідка про виникнення надзвичайних ситуацій в Україні [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://www.dsns.gov.ua/ua/Dovidka-za-kvartal/129709.html>

2. <http://www.dsp.gov.ua> – Офіційний сайт Держпраці України.

3. <http://www.dsns.gov.ua> – Офіційний сайт Державної служби з надзвичайних ситуацій.

4. <http://www.fssu.gov.ua> – Офіційний сайт Фонду соціального страхування України.

5. Євroatлантичний координаційний центр реагування на природні лиха та катастрофи [Електронний ресурс] // Режим доступу: tps://www.nato.int/cps/uk/natohq/topics_52057.htm

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Планування процесів ліквідації аварій»
для бакалаврів освітньо-професійної програми «Цивільний захист»
зі спеціальності 263 Цивільна безпека

Розробники:
Юрій Іванович Чеберячко
Микола Миколайович Налисько

В редакції авторів

Підготовлено до виходу в світ
у Національному технічному університеті
«Дніпровська політехніка».
Свідоцтво про внесення до Державного реєстру ДК № 1842
49005, м. Дніпро, просп. Д. Яворницького, 19